

1867-10-04

Afsender
J. C. Jacobsen

Modtager
Carl Jacobsen

Type:
Brev

Dokumentindhold

Om mål og vægt i Østrig. Bryggeriforhold. Beskatning.

Sprog:
Dansk

Transskription

Afsendersted:
København

D 4^d October 1867.

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi

Kjære Carl!

Da jeg forleden skrev Dig til, men blev afbrudt, var der adskillige Puncter, som jeg vilde have berørt til Svar paa dine Spørgsmaal. Hvad Forholdet mellem Maal angaaer, da er 1 Hectolitre = 70,7 Maass i Østerrig og = 93,5 Mass i Bayern.- 1 Kilogramme = 1,79 p (pundtegn) i Østerrig og Bayern og = 2 "Zollpfund" i den tydske Toldforening. - 1 Hectoliter Korn = 1,626. Wiener Metgen og = 0,45 bayersk Scheffel.- I mit sidste Brev anbefalede jeg Dig Habichs Schule der Bierbrauerei. Det er den fuldstændigste Haandbog, medens alle Andre ere noget forældede. - Hans Sprog er noget flot og hans Raisonnementer sommetider ligesaa, men han har chemisk Indsigt og bruger sin Tanke - og sin Phantasie.-Man kan ikke ubetinget stole paa hans Paastande, som han ofte henkaster temmelig rask, men man lærer i alt Fald af ham, at der er Meget, der hidtil har gjaldt for en

Troesartikel, der ikke er sikkert og at der kræves mange Undersøgelser for at komme til den ønskelige Klarhed i meget vigtige Spørgsmaal.- Det er ganske vist ensidigt af Velten at betragte en enkelt Operation i Ølfabrikationen som den væsentlige, thi samtlige Operationer ere Væsentlige og danne et Hele, hvori de enkelte Dele betinge hverandre; men spørges der hvilken Operation der trænger mest til Studium og Opklaring da er det Gjæringen. Hvad der foregaaer ved Maltningen, veed man temmelig nøie (Mulder) og hvorledes man skal bære sig ad for at naae et bestemt Resultat, veed man ogsaa. Yderpuncterne findes i Bayern og England. Ligeledes veed man temmelig nøie Besked om Mæskning-soperationen og Kogningen (dog med ?). Men Gjæringen, hvor uvidende er man ikke om dens Producter (f.Ex Aldehyd og Glycerin) og om dens Indflydelse paa Øllets Smag og Holdbarhed samt om Grunden til og Betingel-

serne for de forskjellige Resultater ?

Det er kun ved en omhyggelig Opmærksomhed og en nøiagtig

Undersøgelse af Bryggere med grundig chemisk Dannelse, at der kan bringes Lys i dette Mørke.- Jeg kunde fristes til at ønske, at jeg nu var 20 Aar yngre for at gjøre disse Undersøgelser til mit Livs Opgave. Nu er det "trop tard".- Habich har bl. A den Fortjeneste at have reist et Spørgsmaal, som han rigtignok - efter min Formening - har været for rask til at besvare: Spørgsmaalet om Grunden til den milde Smag (Vollmundigkeit) for godt baiersk Øl. Han forkaster aldeles den gjængse Forestilling, at denne fyldige Smag skyldes Dextringummien og paastaaer at alene hydrører fra de ved Kogningen i en opløselig Skikkelse bragte "gebraünte Eisweissstoffe". Jeg er tilbøielig til at troe, at han har nogen Ret, men at han overdriver i betydelig Grad ved at udelukke Dextrinens Indflydelse - men jeg tør ikke paastaae hverken

det ene eller det Andet, thi dertil udfordres Analyser, som jeg selv havde gjort eller idetmindste seet, thi jeg stoler ikke paa at Habichs Anskuelser ere støttede paa grundige Analyser. Mulders Bog indeholder derimod paalidelige Kjendsgjæringer og de fuldstændigste Analyser. I Ph. Heiss's Bog vil Du neppe finde Andet end hvad Du har læst hos Müller.

Hvad Øl-Beskatning angaaer, da er den østerrigste - som Balling har givet Grundtrækkende til - ganske vist den rationelleste af Alle thi Objectet er i Quantum x Gehalt, men den passer kun hvor Ølbrygningen er concentreret i færre større Bryggerier, da Opsynspersonalet ellers vilde blive aldeles uforholdsmæssigt talrigt og kostbart. Hos os drives Huusbrygning i den største Deel af og betragtes som en Rettighed Regjeringen ikke tør berøve Befolkningen. Derfor maatte jeg - som det ledende Medlem af Skattecommisionen - rette mit Blik paa Materialet, paa Maltet, ligesom man af samme Grund har gjort i Norge

II

At der kan brygges Øl af andre Materialer end Malt, veed jeg jo godt og gjorde ogsaa opmærksom derpaa, men saa længe Skatten er lav, vil der ikke være nogen Fare for at disse Omveie blive benyttede.- Det synes imidlertid at gaae som jeg ventede, at Finantsministeren finder at Udbyttet af en Maltskat vil være for ringe i Forhold til Ulemperne og at han derfor har opgivet dette Project og vil holde sig til Indkomstskatten, der hurtigt og sikkert kan give den fornødne Forøgelse i

Statsindtægterne.-

Jeg taledede idag med Japetus, der var begjærlig efter at erfare gennem directe Meddelelse hvorledes det stod sig med Prof Hansen's Befindende. Jeg vil derfor bede Dig snart at skrive ham til og ved samme Leilighed om muligt skaffe ham Svar paa hans Spørgsmaal til Hansen.

Han sender Dig med det Første den eller de omtalte Commisioner til en eller flere Collegaer, hvem han vil gjøre en cadeau paa en udsøgt høflig Maade og derfor vil bede Dig at overbringe den personlig. Det er altsaa en virkelig Tjeneste han vil bede Dig om.- Han sender Dig Brevet m. m. "recommanderet" for at være sikker paa at det kommer i de rette Hænder. Du maa altsaa give Postvæsenet Quitting for Modtagelsen. Han er stadig beskjæftiget med at indflytte og ordne de enkelte Dele af Samlingen i den nye Museumsbygning, der virkelig er meget vellykket; navnlig er Centralhallen - den med Glastag dækkede Gaard - meget smuk og imposant.- Stenstrup omtaler Theophilus Hansen som en meget behagelig og forekommende Mand, der altid er glad ved at see Landsmænd. Jeg synes derfor at Du burde

benytte Leiligheden til at gjøre hans Bekjendtskab.- Jeg vender tilbage til Bryggeriet. Du har flere Gange omtalt Centrifugalpumper i Bryggerierne. Er det virkelig Centrifugalmaskiner, hvori Bevægelsen frembringes ved den midtpunctflyende Kraft af Vinger ved stor Hastighed eller er det Rotationspumper som de jeg fik fra Henry & Peyrolles (Firma Stolz)? Hvor forfærdiges de og hvad koste de ? -Naar Du seer slige Apparater, som synes Hensigtsmæssige, vil jeg anbefale dig i dine Fritimer at gjøre nøiagtige Tegninger deraf. Et saadant Album af Tegninger med Maal af Detailerne vil senere kunne være Dig til stor Nytte. Jeg havde saaledes megen Nytte af den Tegning, som Broncée havde taget af Mæskemaskinen i St. Marx, hvoraf jeg vel havde taget en Skizze men ingen Arbeidstegning. Uden denne var min Mæskemaskine ganske vist bleven for

tung og klodset.-Jeg har læst at der hos Sedlmayr og i Klein Schwechat er gjort Forsøg med Gjæringskar af Glasplader. Læg Mærke dertil, thi jeg er tilbøielig til at troe, at Træ efterhaanden vil blive bandlyst af Bryggerierne.- Anvendes der Luftryk - med atmosfærisk eller Kulsyre Luft - i

Udsalgsstederne i Wien ? -Naar Du faaer Leilighed til at observere Gjæringen af Lagerøl i Wien vilde jeg gjerne have en fuldstændig Fremstilling af Gjæringens daglige Gang med angivelse af Temperatur og Attenuation, af Gjærens Mængde og af Lagerfadenes Fyldning. osv.? Det fornøier mig at læse dine franske Breve. Jeg vilde gjerne besvare dem paa fransk, men det tager mig endnu for megen Tid. - Jeg vilde ønske at jeg kunde gjentage mine franske Øvelser hos Arland, men endnu kan jeg ikke.

III

Onsdag Eftermiddag

For lidt siden modtog jeg dit Brev, hvorpaa jeg har Adskilligt at svare, men det kan ikke skee nu, da Budet venter der skal til Byen med Brevet. En af de første Dage skriver jeg igjen.- Kun vil jeg sige, at Du uden Betænkelighed kan bede Sedlmayr om en Anbefaling til Dreher.- Jeg har vel ikke havt synderlig personlig Omgang med S. men han har altid vist mig megen Velvillie og jeg har nylig havt et Beviis derpaa idet han i en Artikel han har leveret til Journal des Brasseur og til "Bairische Bierbrauer" har nævnet mig sammen med Dreher og et Par Andre som de betydeligste Navne blandt dem, der have studeret i hans Bryggerie. Jeg troer ogsaa at Du godt kan gaae ligefrem til Dreher uden

videre Introduction.-

Lev vel

Din Jacobsen

4/10 67
C.M.
4° Octaber 1867.
Fredag
Kjære Carl!

Da jeg faaede fraa dig til, naar blev
afhaendt, at var der adskillige finitets, saa
jeg mildt saa baaend dit naar saa den Opagt.
maal. Saaet Saaet mellem Maal angaar,
da er 1 Hebeliter = 70,7 Maal: i Østerrig
og = 99,5 Maal: i Bayern. - 1 Kilogramms
= 1,79 tt: i Østerrig og Bayern og = 2 "Zollpfund"
i den sydlige Østerrig. - 1 Hebeliter Løse
= 1,626. Wiener Metzen og = 0,45 bairisch
Opffel. - I mit fjerde bairisch anbefalede
jeg dig Mabitche Opfete der Kirschenwasser. Det
er den fældstændigste Saadbaag, endes alle
Andre som meget forvalde. - Saaet Opvogt er
meget flad og saaet Laisaunsaunsaun
Lidre ligesaa, men saaet saaet især med Lidsigt
og konger sin Cauter - og sin Pfantaler. -
Man kan ikke i betragtning af de saaet
Saadbaende, saaet saaet ofte Saadbaende Laisaunsaun
saet, men saaet Laisaunsaun i alt Laid of saaet, at
der er meget, der Laidet Laisaunsaun for saaet

Ernestskild, der ikke er færdig og at der
kanst mange studiefælle for at kunne
læse den æstetiske Skole i meget vigtige
Spørgsmaal. - Det er ganske vist usikkert
af Vælden at betragte en antikk Operation
som i Alfabetikationerne som den naturlige,
der saavel Operationerne som naturlige og
danne et fuld, som da antikk der betragte
Inderen; men spørges der fulde Operation
der bruges med det Måltid og Ophold
da er det Gjæring. Hvad der bruges med
Mælkningen, med man kemisk væn (Skulder)
og Inderen man skal have sig at gøre et væn
et bestemt Resultat, med man også. Med
gæsterne findes i Kjøben og Fuglen. Lige
lader med man kemisk væn lader om
Mælkning og Operation og Lægen (dog end?)
den Gjæring, som imidlertid er man ikke
om den Produkt (f. Ex. Aldehyd og Glycerin)
og om den Tilfærd som alle den og
jælbare samt om Gænder det og betragte.

foruden for de forlyllere Lufthavne?
Det er kun med en ansejende Opmærksomhed
og en væsentlig Kundskab af Landets
og Grund saavel, at der kan bringes
Lyse: eller Mænde. - Jeg lund først til at
sige, at jeg nu var 20 Aar yngre for at gøre
den Kundskab til mit Læs Opgave. Nu
er det "trods sard". - Måske for K. A. den
Landskabet at gøre midt et Byggetmaal, som
for for sig selv - efter min Landskab - for
næst for rest til at bestå: Byggetmaal
en Gaarde til den midt Byggetmaal
for godt hainde K. A. for hainde midt
den midt hainde, at den midt hainde
hainde midt hainde og midt hainde at den
midt hainde for de midt hainde i en
og midt hainde midt hainde midt hainde
stoffet. - Jeg er midt hainde til at midt hainde, at
for for midt hainde, men at for midt hainde
i midt hainde midt hainde at midt hainde
midt hainde - men jeg var midt hainde midt hainde

Jens fandtes støj med et Lærke den eller
de enkelte Samfundene det er eller
flere Lærkerne, som jeg vil give en
cardawgaa en støjt søstlig Maade og
derfor vil bede støj at anerkende den
profant. Det er alligevel en mistelig Grænde
Jens vil bede støj om. - Jens fandtes støj
Lærket er en "værdifuld" for at
mere støj gaa at det Lærket. De alle
fandtes. Du maa alligevel give Jørgensen
Grænde for Skolelæreren. Jeg er
støjt berøstet med et indflydelse og anden
de enkelte dele af Samfundene. Den
er Lærketens betydning, det mistelig er
meget vellykket; navnlig er Lærket
- den med Glæde Lærket Gaard - meget
fandt og indgavet. - Lærketens enkelte
Theophilus Hansen for en meget berøstet og
Jens Lærketens Maade, det altid er glad med at
for Lærketens. Jeg siger derfor at den Lærket

King of the Net. - Jy for last at the
for Sedmags og i Klein Schuchat is
gjort Søndag med Gjæring her af Gladde.
Lag Thorske drakt, hi jy is behæilig til
at laas, at Eva efterfønden vil bliu hær.
Gjft af Engjærmær. - Remands der
Luffthjst- und alvofspærk alle Lætzje
Lufft - i Kofalgsstrøm i Wien. -
Hær du fæst Lætzje til at abfæm
Gjærmær af Lageret i Wien med jy
gjærm fæst is fultstændig Samstilling af
Gjærmær daglige Gang med Angivelsen
af Emperatens af Alkemiaktion, af Gjærm
thængt af af Lagerfærm Lætzje. og.
Det færmes mig at lufte den færm hær
jy med gjærm hær den den færm hær
at lags mig ender færm Lætzje. Jy med
ender at jy færm hær gjærm hær mig
færm hær Lætzje Jy Alkemi, ender den
jy illu.

III ⁴/₁₀ 67 C.M. Onsdag Aften
Lad det være mesten jeg vil berøre,
Jeg har for det første at sige, men
at jeg vil sige om, da det er mest
der skal det være med berømt. For af de
første dage skrev jeg dig om. Du vil
jag sige, at du ender betydeligt her
hvor det er om en anbefaling til
Doktor. - Jeg har end ikke sagt noget
personligt om dig og I, men jeg har
alltid vist mig meget velvillig og jeg
har rigtig sagt at berømt dig om dit for
i en anbefaling som jeg har berømt til for
der berømt og til "høiesteren" berømt
jeg har vist mig fornuftig med Doktor og
at jeg ender som de betydelige. Navn
berømt dem, der som berømt: som
berømt. Jeg har og jeg at du godt
som jeg berømt til Doktor ender

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

III
midre Lubaustien. —
Loo nel
Lii
Jacobsen